

Література

1. Вомперський В.П. Стилiстична теорiя Флорана Прокоповича (до 300-рiччя з дня народження) / В.П. Вомперський // Росiйська мова в школi. – 1981. – № 5. – С. 11–14.
2. Щукин А.Н. Лингводидактический энциклопедический словарь: более 2000 единиц / А.Н. Щукин. – М. : Астрель : АСТ : Хранитель, 2007. – 746 с.
3. Юшков А.Н. Психологические особенности становления детской вопросительности на уроках – диалогах в начальной школе : автореф. дис. ... канд. психол. наук / А.Н. Юшков. – Иркутск, 1997.

ОДАЙСЬКИЙ С.І.

МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧИМ ПРОЦЕСОМ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ ДЕРЖАВНИХ СТАНДАРТІВ ПІДГОТОВКИ РОБІТНИКІВ

Докорінні зміни соціально-економічного укладу спричиняють побудову такої системи професійної освіти, яка могла б дати відповідь викликам часу, забезпечивши економічні перетворення в країні. З іншого боку, спираючись на набутий досвід, професійно-освітній простір України має витримати конкуренцію з відповідними зарубіжними системами. Серед важливих чинників, що формують високу конкурентну здатність української економіки, виступає система підготовки робітничих кадрів. Її основу становить організаційно-управлінське та науково-методичне забезпечення функціонування системи професійно-технічної освіти (далі – ПТО).

Посилення ролі ПТО як динамічної системи, що справляє активний вплив на подальший розвиток економіки держави, підтверджується як вітчизняним, так і зарубіжним досвідом. Високий рівень національної робочої сили сприяє залученню іноземних інвестицій, розвиває можливості вітчизняного виробництва з великою питомою вагою кваліфікованої праці. Тобто людський чинник у системі ПТО має винятково важливе значення в становленні нашої держави в умовах ринкової економіки. Слід також урахувати, що базова професійна підготовка молоді виконує соціальну функцію у формуванні творчої, ініціативної, гармонійно розвиненої особистості, адаптованої до продуктивної професійної діяльності в сучасному суспільстві.

У зв'язку із цим важливими напрямками вдосконалення управління професійно-технічними навчальними закладами (далі – ПТНЗ) є оновлення змісту професійного навчання, що забезпечує конкурентоспроможність випускника на ринку праці, упровадження державних стандартів, нових методик навчання, інноваційних технологій, нових форм і методів професійної підготовки учнів, зміцнення матеріально-технічної бази, відповідного законодавчого та нормативно-правового забезпечення, вдосконалення

механізму соціального партнерства з урахуванням вимог ринку праці й перспектив розвитку системи ПТО на державному та регіональному рівнях.

У цьому контексті потребує наукового дослідження питання обґрунтування, розробки та впровадження моделі управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ відповідно до вимог державних стандартів підготовки робітничих кадрів.

Мета статті – науково обґрунтувати модель управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітничих кадрів, проаналізувати структурні компоненти моделі, розкрити їх змістові характеристики та окреслити шляхи впровадження моделі в практичну діяльність ПТНЗ.

Для ефективного вирішення проблеми моделювання системи управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників, розкриття її внутрішньої будови можна висловити різні точки зору вчених на сутність та склад компонентів такої системи. Це пояснюється складністю й поліструктурністю означеного системного утворення, а також існуючими розбіжностями між думками дослідників про те, які компоненти (елементи) системи варто вважати основними, найбільш важливими.

Так, Л. Новікова відносить до таких елементів: цілі, виражені у вихідній концепції; діяльність, що забезпечує досягнення цільових орієнтирів; суб'єкт діяльності, що її організовує й бере участь у ній; народжені в діяльності та спілкуванні відносини, що інтегрують суб'єкт у деяку спільність; середовище системи, освоєне суб'єктом; управління, що забезпечує інтеграцію компонентів у цілісну систему й розвиток цієї системи.

Й. Колесникова та Є. Баришников виділяють три компоненти й кілька їх складових, що, на думку вчених, відображають істотні особливості освітньої системи: ціннісно-сміслові ядро суб'єктів системи; просторово-часову структуру, що складається з індивідуальних, групових, колективних, фронтальних форм діяльності суб'єктів системи; координаційно-педагогічний компонент як сукупність функцій, методів і педагогічних технологій; управління розвитком системи [1].

З позиції системного підходу управління ПТНЗ можна визначити як процес цілеспрямованого впливу суб'єкта управління (керівництва ПТНЗ) на об'єкт управління (учнів, інженерно-педагогічних працівників, батьків) з метою забезпечення високої якості навчально-виробничого процесу на основі впровадження державних стандартів підготовки робітників.

Відтак, система управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ являє собою сукупність двох взаємопов'язаних підсистем – управлінської та навчально-виробничої діяльності. Вони складаються з таких взаємопов'язаних компонентів: комплексу навчально-виробничих цілей, суб'єктів навчально-виробничого процесу, їхньої діяльності, спілкування, відносин, змісту й методів організації навчально-виробничого процесу та управління ним [2].

До теоретичних положень, які покладено в основу моделювання системи управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ, віднесено таке: положення про його цілеспрямованість; подібність моделі й об'єкта; системність моделі; єдність об'єктивного та суб'єктивного в моделюванні, пізнавальній і формувальній функціях моделювання. Зокрема, у наукових дослідженнях О. Дахина, Л. Даниленко, Г. Єльнікової, В. Лазарева, В. Маслова, В. Олійника, О. Орлова, В. Пикельної педагогічне моделювання засноване на вивченні сутності педагогічних закономірностей, психолого-педагогічних особливостей розвитку системи, аналізі наукових досліджень, формуванні власного досвіду й педагогічних умінь, виборі способів зображення та побудови моделі.

Ми розглядаємо модель як насичену змістом початкову конструкцію, що відображає в узагальненій формі структуру досліджуваного об'єкта, тобто його основні елементи та їх взаємодію. При цьому нами дотримано основний принцип – розмежування структури й функцій структурних елементів управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників.

З урахуванням зазначених особливостей розроблено теоретичну модель з певною структурою, змістом, чітко фіксованим зв'язком елементів, співвідношенням її внутрішніх компонентів і організаторських форм (див. рис.).

Метою моделі є створення багаторівневої, розгалуженої за напрямками діяльності та формами організації системи управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників. Специфічною ознакою нашої моделі як педагогічної системи є те, що об'єктом і суб'єктом її функціонування є управління, загальним результатом якого повинні стати: узгодження структурних компонентів об'єкта, оптимізація управлінських процесів, створення конкурентоспроможного навчально-виробничого середовища, підготовка конкурентоспроможних робітників з дотриманням вимог державних стандартів.

Відповідно до зазначеної вище мети сформульовано такі завдання: реалізація системоутворювальної управлінської функції ПТНЗ щодо організації навчально-виробничого процесу; визначення умов і критеріїв цілісності цього процесу; визначення структурно-функціональної будови управління навчально-виробничою діяльністю ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників; реалізація принципів безперервної освіти при сформованій структурі та змісті професійного навчання, на основі державних стандартів підготовки робітників.

Виходячи з наукових положень системного підходу в наведеній моделі, ми виділяємо шість компонентів: теоретико-методологічний, суб'єкт-об'єктний, цільовий, змістовий, організаційно-діяльнісний і оціночно-результативний.

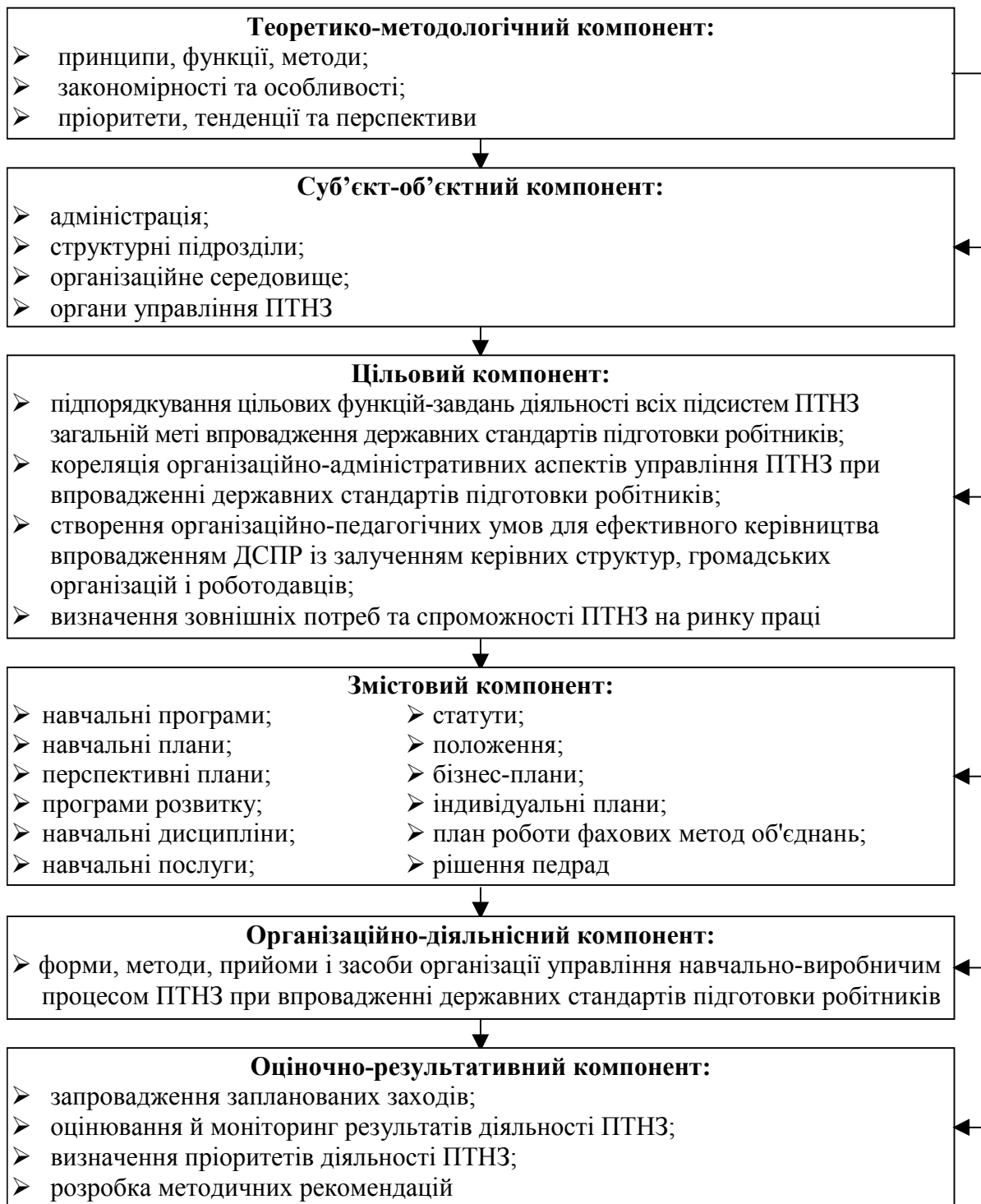

Рис. Модель управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників

У поданій моделі виокремлюються також елементи, які мають наскрізне значення в теорії і практиці соціального управління: мета діяльності, процес діяльності, результат діяльності.

Враховуючи те, що моделювання проводиться на трьох рівнях: методологічному, теоретичному та прикладному, – структура моделі управлін-

ня навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників має такі змістові характеристики:

1. На методологічному рівні модель включає концептуальні положення, що відображають принципи, закономірності, тенденції та цілі моделювання, понятійний апарат, наукові підходи до моделювання означених процесів.

2. На теоретичному рівні представлено суб'єкт-об'єктний регулятивний механізм управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників.

3. На прикладному рівні розкрито сутність технологій реалізації моделі управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників як сукупності методів, засобів та прийомів поетапного використання її структурних компонентів.

На основі аналізу літературних джерел установлено, що теоретичними передумовами управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників є:

- тенденції зміни змісту й характеру праці робітників в умовах розвитку постіндустріального виробництва;
- взаємозв'язок процесів соціалізації та професіоналізації особи майбутнього робітника;
- педагогічні закономірності та принципи професійного навчання;
- системно-структурне обґрунтування управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ, розроблене в теорії та практиці менеджменту;
- обґрунтування цілісності процесу управління;
- теоретичні основи управління професійною освітою.

При цьому емпіричні дані, необхідні для моделювання управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників, були отримані в результаті експериментального дослідження особливостей зазначеного процесу в Чернівецькому вищому професійному училищі радіоелектроніки за такими професіями: оператора комп'ютерного набору, слюсаря-електромонтажника, токаря, а також аналізу результатів діяльності інших ПТНЗ та вивчення накопиченого досвіду підготовки майбутніх робітників за обраними професіями.

Створена модель ґрунтується на основних принципах організації навчально-виробничого процесу в ПТНЗ, які зумовлюють узгодженість організаційних норм, функцій управління, технологічних прийомів спільної діяльності учнів та інженерно-педагогічних працівників, побудованих на соціальній взаємодії, прагненні до партнерства й комунікації, з метою подолання суперечностей системи при впровадженні державних стандартів підготовки робітників.

До таких принципів відносимо:

- принцип функціональної структуризації, який відбиває внутрішню побудову управління навчальним закладом, що базується на ролі, місці,

функціях його структурних підрозділів, розкриває ієрархічні зв'язки в цій системі на всіх рівнях управління – від адміністрації до навчальної групи;

- принцип єдності централізму, колегіальності й колективності, який передбачає використання колективних форм керівництва (конференцій, загальних зборів, педагогічних рад, виробничих нарад), колегіальних форм управління (нарад при директорі, засідань представників громадських організацій, цехових комісій, методичних об'єднань) і відповідних форм персональної відповідальності учасників навчально-виховного процесу на основі чітко визначених функцій, прав, обов'язків, повноважень;

- принцип демократизації як співробітництва інженерно-педагогічних працівників та учнів у розв'язанні завдань їхньої життєдіяльності, усунення авторитарного стилю керівництва навчанням, утвердження форм, які сприяють формуванню демократичної культури особистості;

- принцип гуманізації відносин інженерно-педагогічних працівників та учнів, що спирається на сприйняття вихованця як вищої соціальної цінності, визначення його права на свободу, соціальний захист і вільний розвиток за умови забезпечення єдності вимог і поваги до особистості у процесі навчання й виховання;

- принцип психологізації навчально-виробничого процесу, що передбачає вивчення потреб та психофізичних особливостей учнів, індивідуальну інтерпретацію поведінки, емпатійне розуміння внутрішнього світу, мотивів навчання й емоцій вихованців;

- принцип творчої діяльності, самостійності учнів, що означає спрямування навчання на розвиток творчих сил особистості, свободи вибору рішень і реалізації ініціативи, перетворення навчання на продуктивну дію;

- принцип педагогічного прогнозування, що водночас є джерелом інформації про реальний та бажаний рівень навчально-виробничої роботи в ПТНЗ, яким має володіти керівник ПТНЗ.

Багатоаспектність порушеної проблеми дає змогу розглянути систему управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників як поліфункціональну (суб'єкт-об'єктну) систему, в якій в умовах об'єктивної реальності тісно переплітаються інтереси різних суспільних інститутів і соціальних груп:

- держави, яка визначає національні пріоритети в професійній освіті;

- адміністрації регіону, що визначає комплекс вимог, норм і правил, представлених для функціонування закладів професійно-технічної освіти;

- органів місцевого самоврядування, що доповнюють регіональний стандарт ПТО місцевими компонентами відповідно до характеру підприємств, умов ринку праці, потреб та інтересів особистості щодо вибору й реалізації професії;

- учасників навчально-виробничого процесу ПТНЗ (учнів, батьків, адміністрації й педагогів) [5].

За таких умов суб'єкт-об'єктний компонент характеризується структурною, функціональною та соціальною визначеністю й інтегративною цілісністю щодо забезпечення управлінських процесів на кожному з етапів реалізації представленої моделі.

Важливим аспектом забезпечення функціонування системи управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників, на наш погляд, є формулювання узгоджених цілей, які дадуть змогу керівництву вивести кінцеві результати для кожного напряму управлінської діяльності, визначити пріоритети та вчасно внести корективи з урахуванням стратегічних і тактичних можливостей навчального закладу.

З урахуванням зазначеного завданнями управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників виступають: пошук та обґрунтування умов для розвитку системи; аналіз розвитку системи й процесів; вичленування найбільш істотних характеристик складових системи; створення моделі управління, організації й забезпечення процесів, які приведуть до досягнення необхідних і бажаних результатів; координація та корекція системи, процесів і ситуацій.

Крім того, під час побудови моделі визначено характерні специфічні завдання управління, види діяльності, організаційні форми, системоутворювальні зв'язки та професійно-ділові вимоги до персоналу ПТНЗ. У нашому випадку до них належать організаційно-педагогічні умови, за яких управління системою управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників стає найбільш ефективним, а саме: суб'єкт управління системою управління орієнтується на доцільні критерії подальшого розвитку системи; управління системою управління здійснюється безупинно, якісно змінюючись від етапу до етапу; носієм змін, що відбуваються в системі управління, є, насамперед, педагогічний колектив; суб'єкт управління системою управління оптимізується, учасники навчально-виробничого процесу почувають себе творцями системи; відсутнє прагнення охопити всі етапи навчально-виробничого процесу однією ідеєю, правилом, нормою [4].

Змістовий компонент моделі включає навчальну складову підготовки кваліфікованих робітників у ПТНЗ, основою якої є зміст і взаємозв'язок навчальних дисциплін, що забезпечують теоретичні та практичні аспекти підготовки робітничих кадрів на базі державних стандартів.

У цьому контексті план роботи на рік (річний план роботи) ПТНЗ є головним управлінським документом, який визначає тактику вирішення стратегічних завдань, що стоять перед педагогічним і виробничим колективами, при впровадженні державних стандартів. Він тісно пов'язаний з перспективним планом розвитку закладу, його проектами й прогностичними рішеннями, прийнятими на загальних зборах, конференціях та інших форумах. Відзначимо, що в річному плані конкретизуються положення Концепції "Модель управління навчально-виробничим процесом профе-

сійно-технічного навчального закладу при впровадженні державних стандартів підготовки робітників”, що визначають сьогодні основи діяльності закладу, а також методи, форми, засоби й час їх реалізації.

Відтак, навчальний план реалізує варіативно-модульний підхід щодо розробки навчально-програмної документації для підготовки робітників за групами професій з урахуванням державних стандартів підготовки робітників [6].

У зв'язку із цим формування поглядів, переконань, ціннісних орієнтацій, етичних позицій, стилю трудової поведінки й інших особистісних характеристик у процесі професійного навчання майбутніх робітників стає одним з найважливіших критеріїв ефективності підготовки робітничих кадрів у системі ПТО.

Відповідно до цього структура навчального плану ПТНЗ включає: а) предмети, спільні для всіх професій робітників, що готуються в ПТНЗ; б) предмети, спільні для підготовки робітників для окремої галузі виробництва; в) предмети, що забезпечують професійну спеціалізацію за однією з професій, або професіями за суміщенням, що здобуваються в цьому ПТНЗ.

Розробка навчальних (базових) програм ПТНЗ із загальноосвітніх і загальнотехнічних предметів здійснюється на централізованій основі; програми зі спеціальних теоретичних предметів та виробничого навчання й виробничої практики розробляються на місцях працівниками ПТНЗ, узгоджуються з базовими підприємствами та затверджуються місцевими органами управління ПТО.

Нова структура навчальної програми теоретичного й виробничого навчання у ПТНЗ включає: 1) основний блок змісту, єдиний для всіх груп професій; 2) систему модулів (розділів), що відповідають професійній спеціалізації з урахуванням державних стандартів підготовки робітників.

За зазначеним вище алгоритмом змістовий компонент моделі має такі характерні риси:

- спрямований на вдосконалення процесу управління теоретичним і виробничим навчанням у ПТНЗ, прогнозування змін та вироблення стратегії розвитку закладу з урахуванням державних стандартів підготовки робітників;

- має яскраву інноваційну спрямованість, забезпечує системність і послідовність процесів упровадження державних стандартів підготовки робітників;

- оптимально використовує професіо-кваліфікаційний потенціал ПТНЗ;

- працює на місію ПТНЗ, створює імідж ПТНЗ на регіональному ринку праці;

- сприяє професійному становленню майбутніх робітників на основі впровадження державних стандартів.

Організаційно-діяльнісний компонент передбачає організаційно-методичні та техніко-технологічні аспекти управління підготовкою робітників. В умовах взаємопов'язаної реалізації всіх функцій управління ПТНЗ вони виконують інтегральну роль для забезпечення належного рівня навчально-виробничого процесу. У зазначеному контексті змістовий та організаційно-діяльнісний компоненти безпосередньо впливають на вибір форм, способів, засобів управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників і виступають серйозним теоретичним та методичним підґрунтям для розуміння сутності й особливостей означених процесів.

При цьому організаційна досконалість структури управління ПТНЗ забезпечується чітким визначенням загальних і окремих завдань, змісту й перспектив діяльності педагогічного колективу ПТНЗ з упровадження державних стандартів підготовки робітників, детальним визначенням відповідних посадових обов'язків кожного працівника, встановленням рівнів і ланок управління, їхньої залежності та співвідпорядкованості.

Система управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ доповнюється в процесі її реалізації рухливими матричними або проектними структурами, які дають змогу створити різні підструктури (творчі групи, проектні команди тощо) для розробки та впровадження нових навчальних планів і програм з урахуванням вимог підготовки робітників за державними стандартами.

Це сприяє децентралізації управління ПТНЗ, колегіальному прийняттю важливих рішень, моделюванню обов'язків і завдань членів колективу, створює додаткові можливості щодо залучення до співпраці інших ПТНЗ, громадських організацій, підприємств – замовників кваліфікованих робітників, спонсорів тощо.

За таких умов контрольна-корекційна діяльність ПТНЗ відрізняється впорядкованістю, плановістю, визначеністю щодо оцінки об'єктів та підбору методик контролю за результатами навчально-виробничого процесу на основі державних стандартів підготовки робітників.

Такі вимоги потребують оновлення основних функцій управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ, побудови рухливої структури вертикальних і горизонтальних зв'язків та їх взаємодії при впровадженні державних стандартів підготовки робітників, застосуванні нових форм адміністративно-розпорядчої й організаційно-методичної діяльності, запровадження рейтингової системи оцінювання, комп'ютерних програм і технологій; введення моніторингової системи дослідження об'єктів управління; диференціації змісту й форм професійної підготовки робітників з урахуванням державних стандартів.

Таким чином, критеріями раціональної структури системи управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників є: найменша кількість рівнів; чітке обмеження кола функцій та усунення дублювання між окремими рівнями; най-

менша кількість джерел подання й прийому розпоряджень, обіг та облік інформації.

На етапі реалізації оціночно-результативного компонента моделі визначено нові тенденції щодо формування нової методологічної парадигми управління ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників, а саме:

- стандартизація освітньо-професійної сфери;
- створення системної теоретичної бази для вивчення управлінських процесів у професійно-технічній освіті при впровадженні державних стандартів;
- аналіз системної природи функцій та специфіки управлінської й навчальної діяльності ПТНЗ в ринкових умовах;
- застосування наукових надбань теорії управління щодо розробки та реалізації педагогічної системи управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників;
- творчий підхід до вирішення професійно-освітніх і виховних завдань ПТНЗ щодо керівництва людьми в процесі професійної підготовки на базі державних стандартів;
- поєднання, взаємозв'язок, взаємодоповнення професійного й особистісного зростання учасників навчально-виробничого процесу ПТНЗ.

Крім того, розробка критеріїв і показників ефективності системи управління ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників дала можливість відмовитися від певних стереотипів та акцентувати увагу на специфічних особливостях зазначеного процесу, моделюючи сучасну систему професійної підготовки майбутніх робітників.

Основними шляхами впровадження моделі є: забезпечення умов для управління якістю підготовки робітничих кадрів у закладах професійно-технічної освіти; формування гнучкої системи підготовки робітничих кадрів з урахуванням державних стандартів, що задовольняють сучасні потреби суспільства в робітниках різних галузей; здійснення швидкої адаптації суб'єктів навчання до змінних умов та змісту професійної підготовки в ПТНЗ, тобто здатності майбутніх робітників до розширення, оновлення та поповнення знань у навчальній і виробничій діяльності.

Завдання керівників ПТНЗ при впровадженні запропонованої моделі передбачають таке:

- постійний аналіз стану управління навчально-виробничим процесом відповідно до вимог державних стандартів та ринкових засад економіки регіону;
- створення правових, організаційних, методичних і психологічних умов організації навчально-виробничого процесу із залученням різних інвесторів;
- входження до загальної (локальної) мережі Інтернет;

- формування ділового партнерського клімату в ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників;
- підготовку кваліфікованих робітничих кадрів для галузей та підприємств, що розвиваються в регіоні, з дотриманням державних стандартів.

Виходячи з вищесказаного, можна зробити **висновок**, що за допомогою моделювання вдалося звести складні для практичного застосування елементи системи управління навчально-виробничим процесом ПТНЗ при впровадженні державних стандартів підготовки робітників до простих, зрозумілих, відчутних, що, у свою чергу, дало змогу поглибити теоретичне розуміння взаємозв'язку та взаємозалежності різних компонентів управління ПТНЗ і їх практичну реалізацію в нових соціально-економічних умовах професійної підготовки робітничих кадрів.

Література

1. Сорока Г. Сучасні виховні системи та технології / Г. Сорока. – Х. : Ранок, 2002. – 128 с.
2. Управление образовательными системами : учеб. пособ. / [под ред. В.С. Кукушина]. – М. : Март, 2003. – 464 с.
3. Медведєв І.А. Призначення регіонального комплексу професійної освіти та шляхи його реформування / І.А. Медведєв // Збірник наукових праць. – Х., 2002. – С. 206.
4. Медведєв І.А. Шляхи реформування регіональної системи професійної освіти / І.А. Медведєв // Методологічні проблеми розвитку бізнес-освіти : матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. – Донецьк, 2001. – С. 197.
5. ТОВАЖНЯНСКИЙ Л.Л. Управленческие кадры и эффективность функционирования больших социальных систем / Л.Л. ТОВАЖНЯНСКИЙ // Теорія і практика управління соціальними системами : щоквартальний наук.-практ. журнал. – Х. : НТУ “ХПІ”, 2003. – № 2. – С. 28.

ПОПОВ В.Д.

ВИЗНАЧЕННЯ СУТІ СТАВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ В ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ НАУЦІ

У сучасних умовах розвитку суспільства особливо важливим стає формування соціально активної особистості з високим рівнем свідомості, зі сталою ієрархією цінностей, яка керується у своїй діяльності принципами моральності. Однак реалізація цього соціального запиту ускладнюється кризовими явищами в усіх сферах соціально-економічного життя країни та ослабленням виховної функції школи. Життєва безпорадність, соціальний песимізм, зневіра й байдужість до всього, шахрайство, насильство, грабіжництво, наркоманія, токсикоманія, проституція – це далеко не повний перелік тих асоціальних явищ, які характеризують теперішнє молодіжне середовище [5, с. 1]. Усе це негативно позначилося на моральному становленні молодого покоління, зміщенні акцентів в ієрархії моральних ціннос-